

Suomen kansallinen suunnitelma lähes nollaenergiarakennusten lukumäärän kasvattamiseksi

24.10.2012

Rakennusten energiatehokkuusdirektiivin (2010/31/EU) 9 artiklan mukainen raportointi Euroopan komissiolle

SISÄLLYSLUETTELO

1. Johdanto
2. Lähtökohdat
3. Kunnostettavien rakennusten muuttaminen lähes nollaenergiarakennuksiksi
4. Lähes nollaenergiarakennuksen määritelmä
5. Välitavoitteet
6. Tiedot hyväksytyistä toimintatavoista
 - 6.1 Kansalliset strategiat ja ohjelmat
 - 6.2 Tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminnan rahoitus
 - 6.3 Asuinrakennusten energia-avustukset
 - 6.4 Viestintä ja neuvonta
 - 6.5 Rakentamismääräykset
 - 6.6 Energiatodistus

1. JOHDANTO

Heinäkuussa 2010 voimaan tulleen rakennusten energiatehokkuusdirektiivin (2010/31/EU) yksi velvoite jäsenmaille on laatia kansallinen suunnitelma lähes nollaenergiarakennusten lukumäärän kasvattamiseksi. Komissio julkaisee viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2012 ja sen jälkeen kolmen vuoden välein kertomuksen jäsenvaltioiden edistymisestä lähes nollaenergiarakennusten lukumäärän kasvattamiseksi. Komissio laatii tuon kertomuksen perusteella toimintasuunnitelman ja ehdottaa tarvittaessa toimenpiteitä tällaisten rakennusten lukumäärän kasvattamiseksi sekä edistää parhaita toimintatapoja olemassa olevien rakennusten kustannustehokkaaksi muuntamiseksi lähes nollaenergiarakennuksiksi.

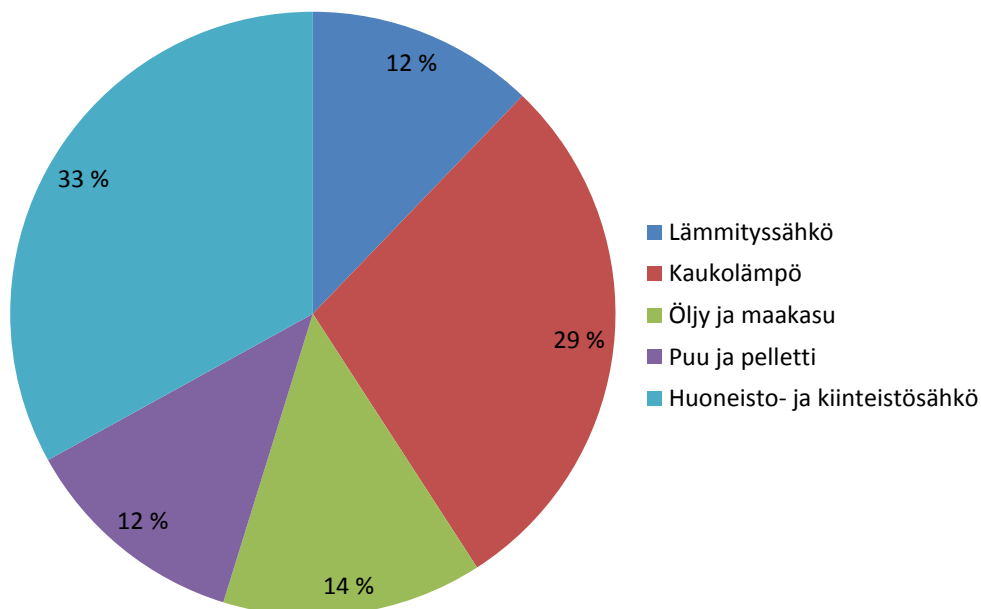
Tässä raportissa esitetään Suomen kansallinen suunnitelma lähes nollaenergiarakennusten kasvattamiseksi rakennusten energiatehokkuusdirektiivissä esitettyjen vaatimusten mukaisesti.

2. LÄHTÖKOHDAT

2.1 Rakennusten energiankäyttö

Rakennetulla ympäristöllä on keskeinen rooli energian käytössä ja kasvihuonekaasupäästöjen muodostumisessa. Rakennusten lämmityksen energiankäyttö ja rakennuksissa käytetty huoneisto- ja kiinteistösähkö (yhteensä noin 120 TWh) kattavat noin 38 % ja rakennustarvikkeiden valmistus ja rakentaminen 4 % koko Suomen energian loppukäytöstä.¹

Rakennusten energian loppukäyttö jakautuu lämmityssähköön (12 %), kaukolämpöön (29 %), öljyyn ja maakaasuun (14 %), puuhun ja pellettiin (12 %) sekä huoneisto- ja kiinteistösähköön (noin 33 %).

Kuva 1. Rakennusten energian loppukäytön jakautuminen

¹ ERA17 – Energiaviisaan rakennetun ympäristön aika 2017. Ympäristöministeriö, Sitra ja Tekes, 2010, <http://era17.fi/>

Suomessa on 1,4 miljoonaa rakennusta, joista 85 %:a on asuinrakennuksia. Asuntoja on yhteensä lähes kolme miljoonaa. Rakennuskannan tilavuus on yhteensä noin 1 800 miljoonaa m³, ja kerrosala on yhteensä 429 miljoonaa m². Rakennuskannan tilavuudesta ja kerrosalasta asuin- ja palvelurakennusten osuus on noin 60 %.

Yhden vuoden uudisrakennustuotannon määrä on reilu prosentti koko rakennuskannasta ja poistuma on talotyyppistä riippuen 0,3–2 %. Nykyisestä rakennuskannasta arvioidaan vuonna 2050 olevan jäljellä vielä noin 75 %.

Korjausrakentamisen arvioidaan jatkavan kasvuaan 2010- ja 2020-luvuilla erityisesti julkisivujen ja putkistojen korjaustarpeen vuoksi. Asuinrakentamisessa taloudelliset panostukset korjausrakentamiseen ja uudisrakentamiseen ovat lähes yhtä suuret.

3. KUNNOSTETTAVIEN RAKENNUSTEN MUUTTAMINEN LÄHES NOLLAENERGIARAKENNUKSIKSI

Direktiivin 9.2 artiklan velvoitteet

Artiklan 9.2 mukaan jäsenvaltioiden on julkisen sektorin näyttämä esimerkki huomioon ottaen kehitettävä toimintatapoja ja toteutettava toimenpiteitä edistääkseen kunnostettavien rakennusten muuttamista lähes nollaenergiarakennuksiksi.

Valtioneuvoston 4.2.2010 energiatehokkuustoimista tekemän periaatepäätöksen² mukaisesti julkinen sektori toimii vahvana esimerkkinä energiatehokkuuden edistämisessä. Periaatepäätöksen mukaisesti valtioneuvosto edellyttää, että valtionhallinnon olemassa olevien rakennusten peruskorjausten tavoitteena on vuonna 2010 vähintään energiatehokkuusluokka C. Tämä vastaa periaatepäätöksen antohetken uudisrakentamisen määräystasoa. Lisäksi periaatepäätöksen mukaan valtionhallinnon vuoden 2015 jälkeen rakennettavissa, korjattavissa ja vuokrattavissa rakennuksissa tavoitteena on passiivitalo.

Valtioneuvosto teki 3.5.2012 periaatepäätöksen asuntopoliittiseksi toimenpideohjelmaksi vuosille 2012 – 2015³. Toimenpideohjelman mukaan asuntokannan energiatehokkuutta parannetaan kustannustehokkaasti peruskorjauksen yhteydessä. Ympäristöministeriön hallinnonalaan kuuluvan Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen (ARA) myöntämässä lainoissa on toimenpideohjelman mukaan edellytettävä korjatun asunnon luokaksi tavoitteellisesti C-tasoa.

Merkittävin julkinen esimerkkitoimija energiatehokkuuden edistämisessä on Senaatti-kiinteistöt⁴. Senaatti-kiinteistöt on valtion liikelaitos, jonka omistuksessa on liki 12 000 rakennusta. Valtioneuvoston 21.12.2010 valtion kiinteistöstrategiasta tekemän periaatepäätöksen⁵ mukaan valtion kiinteistövarallisuuden keskittämistä jatketaan tätä varten perustamille tai olemassa oleville

² <http://www.valtioneuvosto.fi/toiminta/periaatepaatokset/periaatepaatos/fi.jsp?oid=287171>

³ <http://valtioneuvosto.fi/toiminta/periaatepaatokset/periaatepaatos/fi.jsp?oid=356822>

⁴ <http://www.senaatti.fi/>

⁵ http://www.vm.fi/vm/fi/04_julkaisut_ja_asiakirjat/03_muut_asiakirjat/20101221Valtio32051/name.jsp

asiantuntijaorganisaatioille, joita tällä hetkellä ovat liikelaitosmuodossa toimivat Senaatti-kiinteistöt ja Metsähallitus. Edelleen periaatepäätöksen mukaan valtion kiinteistövarallisuuden omistus- ja omistajahallintajärjestelyissä tulee aina ottaa huomioon valtion kokonaisedun toteutuminen. Valtion kokonaisedulla tarkoitetaan taloudellisten vaikutusten lisäksi myös sosiaalisia, ympäristöllisiä ja kulttuuriperinnön vaalimiseen liittyviä seikkoja sekä muita yhteiskunnallisia näkökohtia kuten yhdyskuntarakenteen eheyttämistä, elinkaariajattelua, kestäväää kehitystä, energiatehokkuuden edistämistä sekä toimivia kiinteistömarkkinoita.

4. LÄHES NOLLAENERGIARAKENNUKSEN MÄÄRITELMÄ

Direktiivin 9.3 luetelmakohdan a) velvoitteet

Artiklan 9.3 luetelmakohdan a) mukaan kansalliseen suunnitelmaan on sisällytettävä kuvaus siitä, miten jäsenvaltio käytännössä soveltaa lähes nollaenergiarakennuksen määritelmää kansalliset, alueelliset ja paikalliset olosuhteet huomioon ottaen. Tähän kuvaukseen sisältyy numeroarvoinen indikaattori primäärienergian käytöstä ilmaistuna arvolla kWh/m² vuotta kohti. Primäärienergian käytön määrittämisessä käytetyt primäärienergiatekijät voivat perustua kansallisiin tai alueellisiin vuosittaisiin keskiarvoihin, ja niissä voidaan ottaa huomioon asiaankuuluvat eurooppalaiset standardit.

Lähes nollaenergiarakentamisen määritelmä on tarkoitus kansallisesti määrittää yksityiskohtaisesti vasta myöhemmässä vaiheessa, jotta asetettava energiatehokkuuden taso kyettäisiin asettamaan vähintään kustannusoptimaaliselle tasolle ottaen huomioon rakennustuotteiden energiatekninen kehitys, energianjärjestelmien ja -markkinoiden kehitys sekä yleinen taloudellinen kehitys. Tällä hetkellä on käynnissä monissa kansallisissa tutkimusohjelmissa useita lähes nollaenergiarakentamiseen liittyviä tutkimus-, kehitys- ja innovaatiohankkeita. Toteutettujen Pilot-kohteiden seurantahankkeista tullaan saamaan tärkeää tietoa eri ratkaisujen toimivuudesta.

Ympäristöministeriö kokoaa rakennussektorin eri tahot osallistumaan lähes nollaenergiarakennusten määrittelyyn. Tarkoituksena on, että lähes nollaenergiarakennusten määrittelyä varten saadaan koottua mahdollisimman kattava tieto eri tutkimushankkeiden tuloksista. Lähes nollaenergiarakentamisen toteuttamisessa koko rakennussektori pitää saada osallistumaan ja omaksumaan tavoite. Tässä tarkoituksessa ympäristöministeriö järjesti keväällä 2012 asiantuntija-aivoriheen energiatehokkaan rakentamisen tiekartan valmisteluun. Aivoriheen osallistui yli 300 asiantuntijaa. Tavoitteena projektissa oli osallistaa alan asiantuntijat mukaan tuottamaan ajatuksia uusien energiatehokkuutta parantavien määräysten ja säädösten valmisteluun ja niiden aikatauluun kohti lähes nollanenergiarakennusta. Lisäksi Motiva järjesti erityisesti pientalovalmistajille suunnatun lähes nollaenergiarakentamista koskevan työpajan osana Energiatehokas koti-hanketta⁶, jonka tavoitteena on informaatiotoiminta lähes nollaenergiarakentamisen edistämiseksi.

Lähes nollaenergiarakennuksia koskevaan määräysten arviointiin tullaan käyttämään kustannusoptimaalisten tasojen laskentaa koskevaa komission delegeoitua asetusta N:o 244/2012. Tällä hetkellä on vielä käynnissä uusien vuoden 2012 rakennusten energiamääräysten kustannusoptimaalista tasoa koskeva laskenta. Laskennan tuloksena saadaan myös ensiarvioita lähes nollaenergiatavoitteen kustannusvaikutuksista.

⁶ <http://www.energiatehokaskoti.fi>

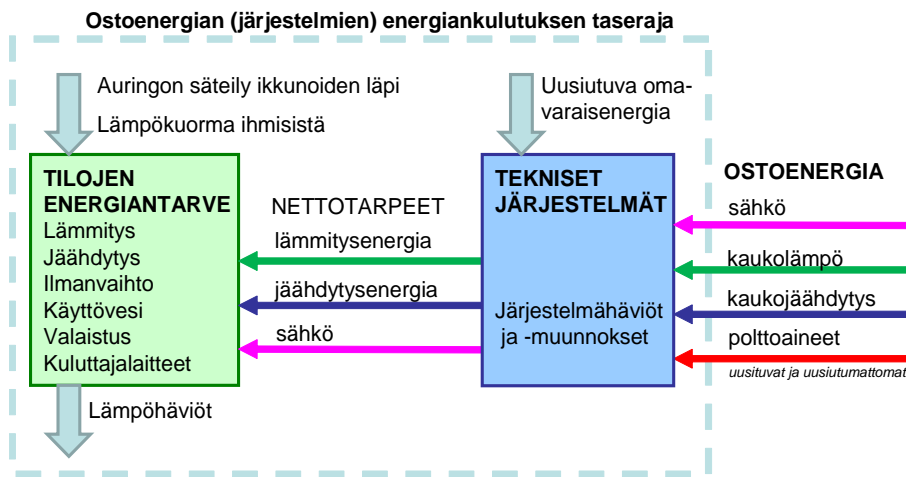
Alustavana tuloksena energiatehokkaan rakentamisen säädösten tiekartan valmistelussa on päädytty siihen, että ympäristöministeriö antaisi lähes nollaenergiarakentamista koskevat tekniset kuvaukset suosituksina vuonna 2015. Toistaiseksi ei ole riittävästi kokemuksia, teknistä tietämystä ja arvioita taloudellisista vaikutuksista yksityiskohtaisemman etenemistavan ja esimerkiksi vaatimustasojen määrittämiseksi. Kehittämistoimista ja taustaselvityksistä saatava tieto sekä teknistaloudellinen kehitys edelleen huomioiden lähes nollaenergiarakentamista koskevat rakentamismääräykset olisi tarkoitus antaa seuraavien eduskuntavaalien jälkeen vuoden 2017 aikana. Rakennusten energiatehokkuusdirektiivin mukaisesti rakentamismääräysten vaatimukset tulisivat voimaan viranomaisten käytössä oleville rakennuksille vuoden 2019 alusta ja kaikille rakennuksille 2021 alusta.

Uudisrakentamista koskevat uudet määräykset

Ympäristöministeriö antoi maaliskuussa 2011 uudet energiatehokkuutta parantavat rakentamismääräykset, jotka tulivat voimaan 1.7.2012. Suomen rakentamismääräyskokoelman osa D3 Rakennusten energiatehokkuus (2/11)⁷ annettiin maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 13 §:n mukaisesti ympäristöministeriön asetuksena.

Määräykset koskevat uudisrakentamista ja niiden tuoma keskeinen muutos on siirtyminen kokonaisenergiatarkasteluun. Kokonaisenergiatarkastelu koskee kaikkea rakennuksessa tapahtuvaa energiankulutusta. Määräyksissä asetetaan rakennuksen kokonaisenergiankulutukselle rakennustyyppikohtainen yläraja, joka ilmaistaan E-luvulla. Rakennuksen kokonaisenergiankulutuksella, E-luvulla (kWh/m²), tarkoitetaan energiamuotojen kertoimilla painotettua rakennuksen vuotuista ostoenergian laskennallista kulutusta määräyksissä annetuilla säännöillä (standardikäyttö) laskettuna lämmitettyä nettoalaa kohden. Rakennuksen ostoenergian kulutus on energiaa, joka hankitaan rakennukseen esimerkiksi sähköverkosta, kaukolämpöverkosta, kaukojäähdytysverkosta ja uusiutuvan tai fossiilisen polttoaineen sisältämänä energiana. Ostoenergia koostuu lämmitys-, ilmanvaihto-, jäähdytysjärjestelmien sekä kuluttajalaitteiden ja valaistuksen energiankulutuksesta energiamuodoittain eriteltynä, missä on otettu huomioon uusiutuvan omavaraisenergian ostoenergiaa pienentävä vaikutus (kuva 2). Uusiutuva omavaraisenergia on kiinteistöön kuuluvalla laitteistolla paikallisista uusiutuvista energialähteistä tuotettua uusiutuvaa energiaa, lukuun ottamatta uusiutuvia polttoaineita. Uusiutuvaa omavaraisenergiaa on esimerkiksi aurinkopaneeleissa ja aurinkokeräimissä tuotettu energia, paikallinen tuulienergia ja lämpöpumpun lämmönlähteestä ottama energia. Uusiutuvat polttoaineet sen sijaan käsitellään osana uusiutuvaa ostoenergiaa.

⁷ <http://www.finlex.fi/fi/viranomaiset/normi/700001/37188>

Kuva 2. Kuvassa esitetään Suomen rakentamismääräysten mukainen ostoenergiankulutuksen taseraja.

E-luvun laskennassa huomioidaan rakennuksen käyttämät eri energiamuodot. E-luvun laskemiseksi eri energiamuodoille on määritetty kertoimet, joiden avulla eri energiamuodot voidaan laskea yhteen. Energiamuodoille määritetyt kertoimet kannustavat käyttämään uusiutuvia energianlähteitä kuten maalämpöä, aurinkokeräimiä ja aurinkopaneeleita sekä uusiutuvia polttoaineita, kuten pellettiä.

Taulukko 1. Energiamuodon kertoimet (Suomen rakentamismääräyskokoelma D3/2012)

	Energiamuodon kertoimet 2012
Fossiiliset polttoaineet	1,0
Sähkö	1,7
Kaukolämpö	0,7
Kaukojäähdytys	0,4
Uusiutuvat polttoaineet	0,5

E-lukua laskettaessa uusiutuva omavaraisenergia ei ole ostoenergiaa eikä sillä ole kerrointa, vaan esimerkiksi aurinkokeräimistä saatava lämpö vähentää ostoenergian kulutusta. Energiamuotojen kertoimia käytetään ainoastaan ostoenergialle.

Uusien rakentamismääräysten rakenteen tavoitteena oli, että määräykset mahdollistavat uusiutuvan energian vähimmäistason asettamisen ja vaiheittaisen siirtymisen kohti lähes nollaenergiarakentamista.

5. VÄLITAVOITTEET

Direktiivin 9.3 luetelmakohdan b) velvoitteet

Artiklan 9.3 luetelmakohdan b) mukaan kansalliseen suunnitelmaan on sisällytettävä välitavoitteet uusien rakennusten energiatehokkuuden parantamiseksi vuoteen 2015 mennessä lähes nollaenergiatavoitteen täytäntöönpanon valmistelemiseksi.

Välitavoitteena lähes nollaenergiatavoitteen valmistelemiseksi on kestävien valintojen edistämisestä julkisissa hankinnoissa annetun valtioneuvoston periaatepäätöksen mukaisesti⁸ se, että valtionhallinnossa vuoden 2015 jälkeen rakennettavissa uusissa rakennuksissa tavoitteena on passiivitalo.

Valtioneuvosto teki 3.5.2012 periaatepäätöksen asuntopoliittiseksi toimenpideohjelmaksi vuosille 2012 – 2015⁹. Ympäristöministeriön hallinnonalaan kuuluvan Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen (ARA) myöntämässä lainoissa on toimenpideohjelman mukaan edellytettävä uuden asunnon luokaksi A-tasoa.

Vuonna 2015 ympäristöministeriön tarkoitus on antaa lähes nollaenergiarakentamista koskevat tekniset kuvaukset suosituksina. Ympäristöministeriön ja tutkimusta rahoittavien tahojen kanssa käynnistetään vuoteen 2015 mennessä useita eri teknisiin ratkaisuihin perustuvia lähes nollaenergiarakentamisen kokeiluhankkeita ja järjestää hankkeiden toimivuuden seurantaa. Koerakentamisen tavoitteena on näyttää esimerkkiä ja toisaalta testata kokeiltujen ratkaisujen toimivuutta käytännössä.

Ympäristöministeriön ja työ- ja elinkeinoministeriön toimeksiannosta Motiva Oy ylläpitää Energiatehokas Koti-viestintäkampanjaa, joka kokoaa yhteistoimintaan eri energiategokkaan rakentamisen toimialat. Kampanjan keskeisenä viestintävälina on www.energiategokaskoti.fi - sivusto. Kampanja on käynnistetty jo vuonna 2005 edistämään alun perin matalaenergia-rakentamista. Kampanja osoittautui varsin onnistuneeksi. Ympäristöministeriön toimesta kampanjan uudeksi tavoitteeksi asetettiin vuonna 2012 lähes nollaenergiarakentamisen edistäminen. Hankkeen toimilla tähdätään siihen, että lähes nollaenergiatasoisten uusien pientalojen osuus olisi noin 15 % vuonna 2015.

6. TIEDOT HYVÄKSYTYISTÄ TOIMINTATAVOISTA

Direktiivin 9.3 luetelmakohdan c) velvoitteet

Artiklan 9.3 luetelmakohdan c) mukaan kansalliseen suunnitelmaan on sisällytettävä tiedot hyväksytyistä toimintatavoista ja rahoitus- tai muista toimenpiteistä lähes nollaenergiarakennusten edistämiseksi, mukaan lukien yksityiskohdat kansallisista vaatimuksista ja toimenpiteistä, jotka koskevat uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytöstä uusissa rakennuksissa ja olemassa olevissa rakennuksissa, joihin tehdään laajamittaisia korjauksia.

6.1 Kansalliset strategiat ja ohjelmat

Pääministeri Jyrki Kataisen hallitusohjelma (2011)

Hallitusohjelma on hallitukseen osallistuvien puolueiden hyväksymä toimintasuunnitelma, jossa on sovittu hallituksen tärkeimmistä tehtävälueista. Pääministeri Jyrki Kataisen hallitusohjelmassa¹⁰ on lukuisia kirjauksia rakentamisen energiategokkuuden parantamiseksi:

⁸ <http://www.valtioneuvosto.fi/toiminta/periaatepaatokset/periaatepaatos/fi.jsp?oid=258914>

⁹ <http://valtioneuvosto.fi/toiminta/periaatepaatokset/periaatepaatos/fi.jsp?oid=356822>

¹⁰ <http://valtioneuvosto.fi/hallitus/hallitusohjelma/fi.jsp>

- Laaditaan rakennusten energiatehokkuutta koskevien säädösten tiekartta, jonka tavoitteena on lähes nollaenergiarakentaminen vuoteen 2020 mennessä. Tiekartan avulla pyritään määräysten voimaansaattamiseen suurempina kokonaisuuksina.
- Parannetaan rakentamisen energiatehokkuutta säädöksin ja muulla ohjauksella sekä luomalla kannustimia
- Säädetään korjausrakentamiselle energiatehokkuusvaatimukset, joiden toteuttaminen on taloudellisesti kustannustehokasta.
- Lisätään uusiutuvan energian hyödyntämistä rakennuskannassa.
- Määritellään todelliset päästövähennysmahdollisuudet rakennuskannassa, erityisesti julkisissa rakennuksissa ja asuntokannassa, sekä millä aikataululla, rahoitus- ja kilpailutusmalleilla sekä teknisillä ratkaisuille ne ovat saavutettavissa.

Pitkän aikavälin ilmasto- ja energiastrategia (2008)

Vuonna 2008 Suomelle laadittiin uusi pitkän aikavälin ilmasto- ja energiastrategia¹¹. Strategia valmisteltiin hallituksen ilmasto- ja energiapoliittisen ministerityöryhmän ohjauksessa ja sen valmisteluelimenä toimi eri ministeriöiden edustajista koostuva ilmasto- ja energiapoliittinen yhdysverkko. Valtioneuvosto antoi 6.11.2008 strategian selontekona eduskunnalle, joka antoi siitä lausuntonsa kesäkuussa 2009.

Pitkän aikavälin ilmasto- ja energiastrategiassa esitetään Eurooppa-neuvoston keväällä 2007 hyväksymien linjausten ja komission niiden pohjalta tammikuussa 2008 esittämän ilmasto- ja energiapaketin edellyttämät toimenpiteet Suomessa mm. kasvihuonekaasujen vähennystavoitteiden, energian hankinnan, uusiutuvan energian ja energiatehokkuuden osalta. Strategian pääpaino on linjauksissa vuoteen 2020 ja niiden edellyttämässä toimenpiteissä. Tämän lisäksi on esitetty visioita aina vuoteen 2050.

Vuoden 2008 strategian päivitystyö on aloitettu hallituksen energia- ja ilmastopoliittikan ministerityöryhmässä. Päivityksen tavoitteena on varmistaa, että Suomi saavuttaa sille asetetut vuotta 2020 koskevat energia- ja ilmastopoliittiset tavoitteensa sekä valmistella tietä kohta EU:n pitkän aikavälin energia- ja ilmastotavoitteita. Hallitusohjelman mukaisesti uuteen strategiaan yhdistetään ohjelma öljyriippuvuuden vähentämiseksi. Strategian päivitystyö on tarkoitus saada valmiiksi vuoden 2012 loppuun mennessä. Strategiatyötä jatketaan vuoden 2013 aikana hallitusohjelman mukaisesti ja laaditaan energia- ja ilmastotiekartat aina vuoteen 2050 saakka. Tiekartan laadintaan yhdistetään myös laaja sidosryhmien ja kansalaisten kuuleminen.

Valtioneuvoston tulevaisuusselonteko ilmasto- ja energiapolitiikasta: kohti vähäpäästöistä Suomea

Edellisen hallituksen hallitusohjelman mukaisesti laadittiin Suomessa myös pitkän aikavälin ilmasto- ja energiastrategian ohella ilmasto- ja energiapoliittinen tulevaisuusselonteko¹². Tässä vuonna 2009 valmistuneessa selonteossa tarkasteltiin erityisesti strategian aikahorisontin yli, vuosisadan puoliväliin asti ja tarvittaessa pitemmälle ulottuvaa ilmasto- ja energiapolitiikkaa, globaalia kehitystä sekä ilmastomuutoksen vaikutuksiin varautumista. Selonteossa käsitellään energiantuotannon lisäksi energian käyttöä, liikennettä, metsiä ja muita ilmastonsuojelun kannalta

¹¹ <http://www.tem.fi/index.phtml?s=2658>

¹² <http://vnk.fi/julkaisut/listaus/julkaisu/fi.jsp?oid=273273>

keskeisiä aloja. Selontekoa varten laadittiin neljä erilaista malliskenaariota, joilla kuvataan mahdollisia polkuja kohti vähäpäästöistä Suomea. Selonteossa valtioneuvosto linjaa tavoitteita ja toimenpiteitä, jotka viitoittavat tietä kohti hyvinvoivaa ja vähäpäästöistä Suomea.

Selonteon yhtenä johtopäätöksenä Suomelle esitetään, että energiatehokkuuden olennainen parantaminen kaikilla sektoreilla on perusteltua riippumatta siitä, millä energianlähteillä tarve tyydytetään. Tämä edellyttää mm. uudisrakentamisen normien tiukentamista kohti nollaenergiatasoa ja velvoitteiden asettamista myös korjausrakentamiselle. Rakennuskannan uusiutumisen hitauden takia jo 2010-luvun talot on rakennettava vuoden 2050 tavoitteet huomioon ottaen.

Energiatehokkuustoimikunta

Työ- ja elinkeinoministeriö asetti 22.4.2008 laajapohjaisten energiatehokkuustoimikunnan valmistelevaan uusia energiansäästöä ja energiatehokkuutta koskevia toimia. Toimikunnan työn mitoitustapana oli pitkän aikavälin ilmasto- ja energiastrategian mukainen 37 TWh energiansäästö, jossa sähkön säästöosuus on 5 TWh. Toimikunnan 9.6.2009 työ- ja elinkeinoministeriölle luovuttamassa mietinnössä¹³ on kuvattuna 125 uutta tai laajennettua energiansäästö- ja energiatehokkuustoimenpidettä. Mietinnössä esitetyille toimenpiteille tehtiin toimikunnan työhön liittyen myös vaikutusten arviointi. Toimikunnan työhön osallistui 130 asiantuntijaa 40 organisaatiosta. Kokonaisuudessaan työhön arvioitiin käytetyn vuoden aikana yhteensä yli 10 000 työtuntia. Energiatehokkuustoimikunnan mietinnön pohjalta annettiin 4.2.2010 valtioneuvoston periaatepäätös energiatehokkuustoimenpiteistä.

Valtioneuvoston periaatepäätös asuntopoliittiseksi toimenpideohjelmaksi vuosille 2012-2015

Valtioneuvosto teki 3.5.2012 periaatepäätöksen asuntopoliittiseksi toimenpideohjelmaksi vuosille 2012 – 2015¹⁴. Toimenpideohjelman mukaan asuntokannan energiatehokkuutta parannetaan kustannustehokkaasti peruskorjauksen yhteydessä. Ympäristöministeriön hallinnonalaan kuuluvan Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen (ARA) myöntämässä lainoissa on toimenpideohjelman mukaan edellytettävä uuden asunnon energialuokaksi A-tasoa ja korjatun asunnon luokaksi tavoitteellisesti C-tasoa. Lainoituksessa otetaan huomioon myös hiilijalanjäljen suuruus ja elinkaarikustannukset, jotta kokonaisvaikutukset tulevat oikein huomioiduksi. Toimenpideohjelman mukaan ympäristöministeriö selkeyttää ja yksinkertaistaa korjausavustusjärjestelmää. Toimenpideohjelman mukaan painotetaan korvaavien lämmitysmuotojen aitoa keskinäistä kilpailua ja huolehditaan puolueettomista neuvontapalveluista.

Valtioneuvoston periaatepäätös 8.4.2009 kestävien valintojen edistämisestä julkisissa hankinnoissa

Valtioneuvosto edellytti 8.4.2009 hyväksymällään periaatepäätöksellä¹⁵, että vuonna 2010 valtion keskushallinto ottaa omissa hankinnoissaan vähintään 70 %:ssa ympäristönäkökulman huomioon ja vuonna 2015 kaikissa hankinnoissaan. Valtionhallinnon yksiköt ovat sitoutuneet periaatepäätöksen tavoitteisiin. Valtionyhtiöille ja kunnille nämä tavoitteet ovat suosituksia. Energiatehokkuuteen liittyen velvoitteet koskevat joukkoliikennepalvelujen ja henkilöautojen sekä energiaa käyttävien laitteiden hankintaa, rakennusten energiakatselmuksia sekä uudisrakentamista ja vuokrattavia kiinteistöjä.

¹³ <http://www.tem.fi/index.phtml?s=2403>

¹⁴ <http://valtioneuvosto.fi/toiminta/periaatepaatokset/periaatepaatos/fi.jsp?oid=356822>

¹⁵ <http://www.valtioneuvosto.fi/toiminta/periaatepaatokset/periaatepaatos/fi.jsp?oid=258914>

Valtioneuvoston periaatepäätös 4.2.2010 energiatehokkuustoimista

Valtioneuvoston periaatepäätös 4.2.2010 energiatehokkuustoimista¹⁶ valmisteltiin syksyllä 2009 työ- ja elinkeinoministeriössä toimenpideohjelmaksi energiatehokkuustoimikunnan mietinnössä esitettyjen energiansäästö- ja energiatehokkuustoimien toteuttamisesta jaksolla 2010–2020. Tavoitteena oli käynnistää toimenpiteet pääosin vuoden 2011 loppuun mennessä.

Periaatepäätöksessä on esitetty läpileikkaaville neljälle toimenpidealueelle (1. toiminnan perusta, 2. tutkimuksen ja innovaatioiden kehittäminen, 3. viestintä, neuvonta ja koulutus ja 4. julkinen sektori) yhteensä 19 toimenpidettä ja viidelle sektorikohtaiselle toimenpidealueelle (1. yhdyskuntarakenne, 2. rakennukset, 3. liikenne, 4. kotitaloudet ja maatalous ja 5. teollisuus ja palveluala) yhteensä 28 toimenpidettä. Työ- ja elinkeinoministeriö koordinoi ja seuraa säännöllisesti periaatepäätöksessä esitettyjen toimenpiteiden toimeenpanoa.

Valtioneuvoston periaatepäätös 18.9.2008 korjausrakentamisesta

Valtioneuvosto teki 18.9.2008 periaatepäätöksen korjausrakentamisesta¹⁷. Siinä korostuvat myös toimenpiteet rakennuskannan energiatehokkuuden parantamiseksi, rakennuskannan energian kulutuksen ja päästöjen vähentämiseksi, yhdyskuntien eheyttämiseksi täydennysrakentamisella sekä korjausrakentamiseen liittyvän tiedon ja osaamisen vahvistaminen. Periaatepäätös tukeutuu ympäristöministeriön ja kiinteistö- ja rakennusalan yhteistyönä laadittuun Korjausrakentamisen strategiaan 2007–2017¹⁸ ja sen pohjalta on laadittu toimeenpanosuunnitelma.

Valtioneuvoston periaatepäätös asuntopoliittiseksi toimenpideohjelmaksi vuosille 2012-2015

ERA 17 -toimintaohjelma

Vuonna 2010 yrityselämän, tutkimuksen ja julkishallinnon vaikuttajista muodostettu työryhmä laati ERA17 -toimintaohjelman¹⁹ (Energiaviisaan rakennetun ympäristön aika 2017) asuntoministeri Jan Vapaavuoren johdolla. Toimintaohjelmaan kootut yli 30 toimenpidesuosituksia kohdistuvat maankäyttöön, hajautettuun energiantuotantoon, rakentamisen ohjaukseen, kiinteistöjen käyttöön ja omistamiseen sekä osaamisen kehittämiseen.

Cleantechin strateginen ohjelma

Pääministeri Jyrki Kataisen hallituksen ohjelman kirjauksen mukaisesti cleantech-liiketoiminta on yksi Suomen elinkeinopolitiikan painopisteistä. Työ- ja elinkeinoministeriö käynnisti 1.2.2012 Cleantechin strategisen ohjelman²⁰, jota ohjaa talouspoliittinen ministerivaliokunta ja josta vastaa elinkeinoministeri Jyri Häkämies.

¹⁶ <http://www.valtioneuvosto.fi/toiminta/periaatepaatokset/periaatepaatos/fi.jsp?oid=287171>

¹⁷ <http://valtioneuvosto.fi/toiminta/periaatepaatokset/periaatepaatos/fi.jsp?oid=239007>

¹⁸ <http://www.ymparisto.fi/default.asp?contentid=260735&lan=fi>

¹⁹ <http://era17.fi/>

²⁰ https://www.tem.fi/?105608_m=107833&s=4834

Ohjelma vauhdittaa suomalaisyrityksiä kestäväan kasvuun ja uudistumiseen cleantechin avulla. Sen tavoitteena on synnyttää Suomeen 40 000 uutta puhtaan teknologian työpaikkaa vuoteen 2020 mennessä ja kaksinkertaistaa cleantech-yritysten yhteenlaskettu liikevaihto n. 20 miljardista eurosta 40 miljardiin euroon vuoteen 2018 mennessä.

Suomen cleantechin vahvuuksia ovat esimerkiksi puhtaan energian tuotanto, teollisuuden ja rakennusten energiatehokkuus, resurssitehokkaat teolliset prosessit, veden käsittely sekä jätehuolto ja kierrätys.

Ohjelman kahden ensimmäisen vuoden (2012-2013) aikana keskitytään yleisen cleantech-liiketoiminnan kasvua tukevan toimintaympäristön kehittämisen lisäksi erityisesti puhtaan energian, energiatehokkuuden (ICT:n hyödyntäminen) ja ympäristöystävällisen kaivosteollisuuden edistämiseen pilot-sektoreina.

Energiatehokkuussopimukset 2008-2016

Energiatehokkuussopimuksilla on kansallisen ilmasto- ja energiastrategian mukaisesti tarkoitus osaltaan vastata Suomen kansainvälisiin sitoumuksiin ilmastomuutoksen vastaisessa työssä. Energiatehokkuussopimukset ovat Suomen valtion ja eri toimialojen välisiä vapaaehtoisia energiatehokkuuden parantamiseen tähtääviä sopimuksia. Ensimmäiset energiatehokkuussopimukset allekirjoitettiin vuonna 2007. Energiatehokkuussopimuksista on tämän jälkeen muodostunut laaja vapaaehtoisten sopimusten järjestelmä, jonka piirissä oli vuoden 2011 alussa yli puolet koko Suomen energian loppukäytöstä. Energiatehokkuussopimukset kattavat elinkeinoelämän (teollisuus, energia-ala, palvelut), kiinteistöalan, kunta-alan, öljyalan, tavara- ja joukkoliikenteen sekä maatalouden.

Kiinteistöalan energiatehokkuussopimukseen liitettiin 10.12.2009 Vuokra-asuinyhteisöjen toimenpideohjelma, jossa vastuuministerinä on ympäristöministeriö ja toimialaliittona RAKLI ry.

Syksyllä 2010 valmisteltiin työ- ja elinkeinoministeriön, RAKLI ry:n, toimialan keskeisten toimijoiden ja Motiva Oy:n yhteistyönä toimitilayhteisöjen toimenpideohjelma, joka on suunnattu RAKLI:n toimitilakiinteistöjä omistaville, käyttäville tai omistajan valtuuksin toimitilajohtamista harjoittaville jäsenyrityksille. Toimitilayhteisöjen toimenpideohjelma liitettiin Kiinteistöalan energiatehokkuussopimukseen 2.2.2011. Toimenpideohjelmalla tavoitellaan 6 % energiansäästöä jaksolla 2011–2016 toteutetuin uusien energiansäästötoimin.

Energiatehokkuussopimusten järjestelmästä ja vuoden 2007 lopussa päättyneistä energiansäästösopimuksista on tarkemmat tiedot koottu Motiva Oy:n ylläpitämään verkkopalveluun²¹.

²¹ <http://www.energiatehokkuussopimukset.fi/fi/>

Kuva 3. Energiategokkuussopimukset vuosina 2008 - 2016.

6.2 Tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminnan rahoitus

Parhailaan on käynnissä useita rakennusten energiategokkuutta edistäviä kansallisia tutkimusohjelmia, joihin sisältyy osa-alueita lähes nollaenergiarakentamisen edistämiseksi. Suomessa on kolme keskeistä julkista tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminnan rahoittajaa, Tekes, Suomen Akatemia ja Sitra.

Tekes²²

Tekes on soveltavan tutkimuksen ja tuotekehityksen julkinen päärahoittaja Suomessa. Rahoitukseen käytetään vuosittain noin 600 miljoonaa euroa ja sen kohderyhminä ovat sekä yritykset että julkiset tutkimusorganisaatiot. Tekes toimii työ- ja elinkeinoministeriön ohjauksessa ja saa toimintansa rahoituksen valtion budjetista. Tekes on määritellyt energia- ja raaka-ainetehokkuuden sekä älykkäät energiajärjestelmät strategiassaan eräiksi painopisteiksi.

Rahoitus on kasvanut voimakkaasti viime vuosina, koska energiategokkuus nähdään keskeisenä tulevaisuuden kilpailutekijänä. Noin puolet rahoituksesta on suuntautunut teollisuuden energian käyttöön. Muut keskeiset sektorit ovat rakennusten energiategokkuus sekä liikenne. Osa Tekesin rahoituksesta kanavoituu elinkeinoelämän ja yhteiskunnan kannalta tärkeille aihealueille rakennettujen ohjelmien kautta.

Kestävä yhdyskunta-ohjelmalla (2007-2012) luodaan uutta ja uudistuvaa liiketoimintaa kestävien ja energiategokkaiden alueiden ja rakennusten suunnittelussa, rakentamisessa ja ylläpidossa sekä niiden korjauksessa.

²² <http://www.tekes.fi/fi/community/Etusivu/307/Etusivu/381>

Rakennettu ympäristö -ohjelman (2009-2014) lähtökohtana ovat käyttäjien tarpeet ja niiden asettamat vaatimukset rakennetun ympäristön toimivuudelle ja laadulle. Ohjelmaan haetaan mukaan toimijoita, jotka ovat valmiita uudistamaan alan toimintatapoja ja prosesseja. Ohjelman painopiste on erityisesti korjaus-, infra- ja hyvinvointirakentamisessa.

Strategisen huippuosaamisen keskittymät (SHOK) ovat yhteistyöalustoja yrityksille ja tutkimusorganisaatioille. Keskittymien toiminta perustuu niiden omistajien määrittelemiin tutkimusstrategioihin, jotka toimeenpannaan tutkimusohjelmilla ja yritysryhmähankkeilla.

Tekes käy keskittymien kanssa vuoropuhelua toiminnan suuntaamisesta, mutta ei osallistu keskittymien päätöksentekoon. Tekes suuntaa oman ohjelmatoimintansa siten, että siinä ei ole päällekkäisyyksiä keskittymien ohjelmien kanssa.

Strategisen huippuosaamisen keskittymien tutkimusohjelmat koostuvat tutkimusorganisaatioiden ja yritysten yhteisistä tutkimus-, kehitys- ja innovaatioprojekteista. Ohjelmissa luodaan yhteistä ydinosaamista, yhteisiä teknologia- ja palvelualustoja sekä yhteisiä tutkimusympäristöjä ja -työkaluja. Julkiset rahoittajat päättävät saamiensa rahoitushakemusten perusteella, mitä osaa tutkimusohjelmista ne mahdollisesti rahoittavat.

Tekes rahoittaa keskittymien tutkimusohjelmia ja yhteishankkeita edellyttäen, että ne täyttävät rahoituskriteerit ja menestyvät rahoituskilpailussa. Osallistuvat yritykset rahoittavat keskittymissä tehtävästä tutkimuksesta keskimäärin 40 prosenttia.

CLEEN Oy (SHOK)²³

Energia- ja ympäristöalan toimijoiden keskittyminen mahdollistaa yhteisen tutkimusinfrastruktuurin rakentamisen sekä kasvattaa mahdollisuuksia globaalisti merkittävien energia- ja ympäristöinnovaatioiden luomiseen. Strategisiksi teema-alueiksi on valittu hiilineutraali energiantuotanto, hajautetut energiajärjestelmät, kestävät polttoaineet, energiamarkkinat ja älykkäät sähköverkot, tehokas energian käyttö, resurssitehokkaat tuotantoteknologiat ja palvelut, materiaalien kierrätys ja jätteiden hallinta sekä mittaus, monitorointi ja ympäristötehokkuuden arviointi.

RYM Oy (SHOK)²⁴

Kiinteistö- ja rakennusalan keskittymä RYM Oy tavoittelee maailmanluokan osaamista rakennetun ympäristön koko elinkaarelle. Sen tutkimusstrategian teemoiksi ovat valikoituneet asiakaslähtöisten ja koko elinkaaren huomioon ottavien toimintatapojen ja liiketoimintamallien kehittäminen muun muassa tietomallintamista hyödyntäen. Lisäksi kehittämisen kohteina ovat terveyttä edistävät ja tuottavuutta parantavat sisäympäristöt sekä ekologisesti kestävä ja digitaalitekniikkaa hyödyntävän yhdyskuntasuunnittelu ja rakentaminen.

²³ <http://www.cleen.fi/fi/>

²⁴ <http://www.rym.fi/>

Suomen itsenäisyyden juhlarahasto Sitra²⁵

Vuonna 1967 perustettu Suomen itsenäisyyden juhlarahasto Sitra on eduskunnan alainen rahasto, jonka tehtävänä on edistää Suomen vakaata ja tasapainoista kehitystä, talouden kasvua sekä Suomen kansainvälistä kilpailukykyä ja yhteistyötä. Sitra toimii sekä sijoittajana että määräaikaisten ohjelmien koordinoijana. Sitra rahoittaa ohjelmiin liittyviä hankkeita vuosittain noin 50 miljoonalla eurolla. Keskeinen energiatehokkuuteen liittyvä ohjelma on Sitran Energiaohjelma (2008–2012). Sitran Energiaohjelma tähtää energian kulutuksen ja päästöjen vähentämiseen. Kestäviä energiaratkaisuja tarvitaan tuotannon ja jakelun lisäksi sekä uudis- ja korjausrakentamisessa että kaavoituksessa. Energiatehokkuutta lisäämällä voidaan vähentää päästöjä ja samalla parantaa kilpailukykyä ja luoda uutta liiketoimintaa.

Suomen Akatemia²⁶

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalaan kuuluva Suomen Akatemia on keskeinen tieteellisen tutkimuksen rahoittaja. Akatemia rahoittaa mm. tutkimushankkeita, tutkimusohjelmia, tutkimuksen huippuyksiköitä, tutkimusvirkoja, tutkijankoulutusta sekä kansainvälistä yhteistyötä. Valtion budjetista tulevasta Akatemian rahoituksesta pääosa kanavoituu yliopistoissa tehtävään tutkimukseen. Vuonna 2012 Akatemia rahoittaa tutkimusta 327 miljoonalla eurolla. Keskeiset energiatehokkuuteen liittyvät Akatemian ohjelmat ovat Kestävä Energia -ohjelma (2008–2012) , Ilmastonmuutos – vaikutukset ja hallinta -ohjelma (2011–2014) ja Asumisen tulevaisuus -ohjelma (2011-2015).

6.3 Asuinrakennusten energia-avustukset

Ympäristöministeriön hallinnonalan varoja on myönnetty energia-avustuksina asuinrakennuksiin. Näitä koskevat mm. laki asuntojen korjaus-, energia- ja terveyshaitta-avustuksista (1184/2005) ja valtioneuvoston asetus korjaus-, energia- ja terveyshaitta-avustuksista (128/2006). Korjaustoiminnan avustuksista on vuoden 2012 valtion talousarviossa osoitettu 10 miljoonan euron suuruinen määräraha uusiutuvaa energiaa hyödyntävien lämmitystapojen käyttöönottoon asuinrakennuksissa. Muihin asuinrakennusten energia-avustuksiin on varattu 8,8 miljoonaa euroa, josta 2 miljoonaa euroa kohdistuu tarveharkintaisiin pientalojen energia-avustuksiin. Energia-avustuksia on myönnetty erityisesti asuinrakennusten energiakatselmuksille, rakennuksen ulkovaipan korjaamiseen ja energiatehokkuuden parantamiseen, ilmanvaihdon lämmön talteenoton rakentamiseen ja asuinrakennuksen liittymiseksi kauko- tai aluelämmitykseen. Energiatehokkuuden parantaminen otetaan merkittäväällä painoarvolla huomioon myös myönnettäessä asuinrakennusten korjausavustuksia

6.4 Viestintä ja neuvonta

Keskeinen energiatehokkuusviestinnän ja -neuvonnan toimija on Motiva, jonka kauppa- ja teollisuusministeriö (nyk. työ- ja elinkeinoministeriö) perusti vuonna 1993 kolmivuotiseksi Energiansäästön palvelukeskus-projektiksi. Nykyään Motiva on valtion omistama osakeyhtiö, joka edistää myös uusiutuvan energian ja materiaalien kestäväää käyttöä. Valtionhallintoa Motiva tukee kansallisen ilmasto- ja energiastrategian ja EU:n direktiivien, kuten rakennusten energiatehokkuusdirektiivin, toimeenpanossa. Viestintä- ja neuvontatoiminta on yksi Motivan

²⁵<http://www.sitra.fi/energia>

²⁶ <http://www.aka.fi>

painopistealueista. Työ- ja elinkeinoministeriö nimesi joulukuussa 2010 Motivan valtakunnalliseksi kuluttajien energianeuvonnan koordinaatiokeskukseksi.

Energiatehokkuuteen liittyvää viestintä- ja neuvontatoimintaa tekevät Suomessa monet kuluttaja- ja kansalaisjärjestöt, liitot ja yhdistykset sekä alueelliset ja paikalliset energiatoimistot. Osin EU:n tuella käynnistettyjä energiatoimistoja on kymmenen ja monet niistä tekevät aktiivista työtä omalla alueellaan. Energiatoimistoja on verkotettu Motivan johdolla. Suomen kuntaliitto aktivoi kuntia mm. osana Ilmastokampanjatyötä. Kuntien virkamiehille tarjotaan tiedotusta ja koulutusta myös kuntien energiatehokkuussopimustoiminnassa. Sopimustoiminnassa mukana oleville yrityksille tarjotaan neuvontaa. Myös monet energiayhtiöt ovat jo vuosikymmeniä jakaneet asiakkailleen tietoa tarkoituksenmukaisesta energiankäytöstä.

Kuluttajien energianeuvonnan tarve on tunnistettu kansallisissa strategioissa ja ohjelmissa. Vuosina 2010–2011 toteutettiin Suomessa poikkeuksellisen mittava kuluttajille suunnattu neuvontahanke, jonka lähes 4 miljoonan euron rahoituksesta puolet tuli neuvontaprojektien toteuttajilta, 1,4 miljoonaa euroa työ- ja elinkeinoministeriöltä ja 0,5 miljoonaa euroa Sitralta.

Korjausneuvonnan tavoitteena on tarjota kaupallisesti riippumatonta, puolueetonta, oikea-aikaista ja tarvittaessa myös korjauskohteessa tapahtuvaa neuvontaa. Energiatehokkuus ja kiinteistöjen suunnitelmallinen ylläpito ovat keskeisiä korjausrakentamisen viestinnän osa-alueita. Neuvontaverkostoon kuuluu Suomessa alueellisesti kattavasti noin 40 tahoa (julkisyhteisöt, kunnat, maakuntamuseot, korjausrakentamiskeskukset, kiinteistö- ja rakentamisalan toimijat) ja noin 500 henkilöä, joista 300 antaa kuntien energia-avustusneuvontaa.

Motivan sähköisen www-ostoskoripalvelun kautta on tilattavissa lähes 300 esitettä. Keskeisiä verkkopalveluita ovat esimerkiksi www.motiva.fi -sivusto²⁷, työ- ja elinkeinoministeriön ja EU:n rahoittama parhaiden energiatehokkaiden laitteiden palvelu www.topten-suomi.fi -sivusto²⁸, ympäristöministeriön toimeksiannosta kehitetty rakennusten energiatodistusten palvelu www.motiva.fi/energiatodistus -sivusto²⁹ ja alan toimijoiden kanssa yhteistyönä tuotettu lähes nollaenergiarakentamista edistävä www.energiatehokaskoti.fi -sivusto³⁰.

Vuonna 2011 on otettu käyttöön ympäristöministeriön tuottama korjausrakentamiseen keskittyvä www.korjaustieto.fi -palvelu³¹. Verkkopalvelu toimii neuvontatyökaluna pientalojen ja taloyhtiöiden kunnossapitoon ja korjaamiseen. Asiantuntijoiden kokoama sisältö on tarkoitettu asukkaille, omistajille ja taloyhtiölle sekä kiinteistöhoiton ammattilaisille.

²⁷ <http://www.motiva.fi>

²⁸ <http://www.topten-suomi.fi>

²⁹ <http://www.energiatodistus.motiva.fi>

³⁰ <http://www.energiatehokaskoti.fi>

³¹ <http://www.korjaustieto.fi>

6.5 Rakentamismääräykset

Uudisrakentaminen

Ympäristöministeriö antoi maaliskuussa 2011 uudet energiatehokkuutta parantavat rakentamismääräykset, jotka tulivat voimaan 1.7.2012.

Uusiutuvan energian vähimmäisvaatimus on tarkoitus asettaa uudisrakentamiselle vuoteen 2015 mennessä.

Laajamittaiset korjaukset

Valtioneuvosto antoi 6. syyskuuta 2012 eduskunnalle esityksen laiksi maankäyttö- ja rakennuslain muuttamisesta. Laki mahdollistaa korjausrakentamisen energiatehokkuusmääräyksiä koskevan asetuksen antamisen lain voimaantulon jälkeen.

Asetuksessa rakennuksen energiatehokkuudelle tullaan säätämään vähimmäisvaatimuksia, kun kyse on rakennuksen luvanvaraisesta korjaamisesta, käyttötarkoituksen muuttamisesta tai teknisten järjestelmien korjaamisesta. Tällaisia korjauksia ovat esimerkiksi laajat peruskorjaukset, rakennuksen ulkovaipan korjaukset ja teknisten järjestelmien uusiminen. Energiatehokkuutta parantavia toimenpiteitä ei tarvitse toteuttaa, mikäli ne eivät ole teknisesti, toiminnallisesti tai taloudellisesti toteutettavissa. Tärkeää on myös se, että energiatehokkuutta parantavat toimet tehdään rakennuksen ominaispiirteet ja käyttötarkoitus huomioiden.

Uusiutuvan energian vähimmäisvaatimukset on tarkoitus antaa laajoille peruskorjauksille vuoteen 2015 mennessä.

6.6 Energiatodistus

Rakennusten energiatehokkuusdirektiivin mukainen energiatodistusjärjestelmä on ollut käytössä Suomessa vuodesta 2008. Energiatodistusjärjestelmä on osaltaan merkittävästi edistänyt määräystasoa parempien rakennusten rakentamista. Energiatodistusten keskitetyn seurannan mukaan vuonna 2009 valmistuneista pientaloista A-energialuokkaa oli 29 % ja vuonna 2011 jo noin puolet. Muut uudet asuinrakennukset eivät ole aivan niin energiatehokkaita kuin pientalot, mutta myös niiden energiatehokkuus on parantunut selvästi. Esimerkiksi A-energialuokan osuus kerros- ja rivitaloissa oli vuonna 2009 vain 5 %, mutta vuonna 2011 jo 37 %. Ympäristöministeriö kerää energiatodistustiedot kuntien rakennusvalvonnasta.

Energiatodistuslainsäädännön uudistustyö on parhaillaan käynnissä. Uudistettavassa energialuokituksessa on tarkoituksena ottaa lähes nollaenergiarakentamisen edistäminen huomioon.